

Kære venner,

2002 har været et meget travlt år for GKK her i Libanon, med mange aktiviteter i og omkring vore projekter og kulturelle aktiviteter. Vi har haft besøg af flere af vore samarbejdspartnere samt nogle studiegrupper fra Skandinavien og andre lande, og en socialrådgiver og en pædagogstuderende fra Danmark har arbejdet i to af vore projekter.

Den uhyre anspændte situation omkring den palæstinensiske Intifada og krigen mod Irak har påvirket os meget. Vi er naturligvis meget oprørte over den fortsatte brutale undertrykkelse af palæstinenserne i de af Israel besatte områder. Dagligt ser vi på TV her i Libanon, hvordan mennesker bliver dræbt eller såret af de israelske soldaters kugler på gaderne eller i deres hjem, og hvordan stenkastende skolebørn brutalt bliver jagtet og skudt. Vi ser begravelsesoptogene for de mange dræbte og hvordan palæstinensiske mænd bliver likvideret eller arresteret, hvordan bygninger, huse, forretninger og værksteder bliver jævnet med jorden af besættelsesmagts bulldozere eller ved raketangreb fra F-16 jagerfly. Vi ser hvordan civilbefolkningen dagligt bliver chikaneret ved de militære kontrolposter, hvor de ofte må vente i timevis på at passere eller bliver tilbagevist, når de er på vej til arbejde, skole og universiteter eller ude for at købe ind. I mange tilfælde er gravide kvinder som skal føde, dialysepatienter eller andre som behøver livsnødvendige operationer blevet forhindret i at komme til hospitalerne og er døde ved de israelske kontrolposter eller i ambulancer som er blevet beskudt. Vi ser hvordan infrastrukturen - vandedninger, gader, veje, elektriske installationer, etc. - bliver destrueret, hvordan oliventræer bliver revet op og frugtplantager ødelagt for at give plads til nye israelske bosættelser, og hvordan israelerne bygger en tårnhøj adskillelsesmur på palæstinensiske områder. Tilstedeværelsen af internationale fredsvagter, som har dannet menneskeskjolde for befolkningen i de besatte områder, er af meget stor betydning. Den israelske besættelsesmagts mål er på alle måder at kvæle Palæstina og dets befolkning for til sidst at drive palæstinenserne ud af deres hjemland, som det skete for omkring 750.000 af deres landsmænd i 1948. Det frygtelige er, at Sharon og hans håndlangere kan fortsætte med at terrorisere palæstinenserne for åbent tæppe og TV-skærme, uden at FN og andre internationale organisationer, fx EU, kræver at Israel skal overholde FN's utallige resolutioner om tilbagetrækning fra palæstinensiske områder til 1967-grænserne og om palæstinensiske flygtnings ret til at vende tilbage til deres hjemland. Så er det vi spørger: "hvem er de egentlige terrorister?"

I skrivende stund har USA- og UK-tropper besat Irak. Vi mener at krigen imod Irak først og fremmest har handlet om dette lands olieforekomster og ikke om masseødelæggelsesvåben. USA's mål er en balkanisering af den arabiske verden, at kontrollere olien og dermed verdens handel og økonomi. George Bush, hans ministre og rådgivere i den amerikanske administration er hovedsagelig *kristne fundamentalister*, med stærke interesser og investeringer i våben- og olieindustrien. Det har rørt folk her at se den hurtigt voksende fredsbevægelse med millioner af mennesker over hele verden, som demonstrerede mod krigen. I de arabiske lande er vi mange, som boykotter amerikanske varer pga. USA's ubetingede støtte og finansiering af den fortsatte israelske besættelse og terror i Palæstina og krigen imod Irak og det irakiske folk.

GKKs Projekter i Libanon - 2002

Direkte involverede

- Over 1000 børn i 3-6 års alderen har nydt godt af GKK's børnehaver i seks palæstinensiske flygtningelejre i løbet af året.
- Omkring 60 udviklingshæmmede børn har nydt godt af vore to habiliteringscentre.
- 500 – 600 børn i skolealderen er medlemmer i vore to børnebiblioteker og fire kunstværksteder og klubber, som er tilknyttet vore børnehaver.
- Omkring 400 børn, 7 – 16 år gamle, deltog i sommeraktiviteter i vore børnehaver og biblioteker.
- Ca. 100 lønnede medarbejdere er ansat i GKK's projekter.
- Frivillige medarbejdere.

Indirekte involverede

- Forældre og andre familiemedlemmer.
- Børn og lærere fra UNRWA skoler i Ain Al Helweh og Nahr Al Bared lejrene som i perioder bruger GKK's børnebiblioteker.
- Medarbejdere fra andre NGO'er som deltager i workshops som GKK afholder for sit personale.
- Flere studerende som har praktikperioder i GKK's projekter.
- Udenlandske frivillige som deltager i aktiviteter i vore projekter.
- En dansk socialrådgiver har deltaget i arbejdet med en gruppe af de udviklingshæmmede børn i vort center i Ain Al Helweh lejren i fire måneder.
- En dansk-palæstinensisk studerende fra Jysk Pædagog Seminarium i Århus har gennemført en lang praktikperiode i GKK's børnehaver i Bourj Barajneh lejren i Beirut.
- De mange besøgende til Fondens projekter og kunststillinger.

2002 har været et godt år for børn og voksne i GKK med mange positive aktiviteter, på trods af den ustabile situation i denne del af verden og problemer med at skaffe penge til alle vore projekter.

I dette nyhedsbrev vil jeg fortælle om vore kulturelle aktiviteter:

GKKs Projekt: Børn – Kunst og Kreativitet

Pædagogikken i GKKs børnehaver, specialbørnehaver, børnebiblioteker og kunstværksteder er baseret på en helhedsholdning (holistic approach) til børns udvikling. Vi betragter barnet som et individ og en uadskillelig del af de omgivelser, som hun/han lever og virker i. Alle aktiviteter understøtter en helhedsholdning gennem en integrationsproces, og vi understreger betydningen af det kreative og kunstneriske i den pædagogiske proces. Vi har i årenes løb udviklet et visuelt pædagogisk program, som giver børnene mulighed for kreativ selvudfoldelse på en positiv og konstruktiv måde i en efterkrigstids destruktive omgivelser.

Projektet Børn – Kunst og Kreativitet startede i 1995 med fire måneders intensive træningskurser (220 timer) og uddannelse af tolv pædagoger blandt det faste personale i GKKs seks børnehaver og to specialbørnehaver for udviklingshæmmede børn. Siden da er kunst og kreativitet blevet en meget vigtig del af det daglige arbejde med børnene. En spændende udvikling har været integrationen af blinde og udviklingshæmmede børn i kunstaktiviteterne. De uddannede pædagoger har været ansvarlige for at etablere små eller større atelierer, afhængigt af pladsen i børnehaverne.

Hvert år organiserer kunstpædagerne i slutningen af skoleåret udstillinger af børnenes kunstværker i vore børnehaver og biblioteker, med deltagelse af forældre og andre familie-medlemmer samt børn og kollegaer fra skoler og andre organisationer i lejrene. Fotografier og tekster dokumenterer børnenes kunstaktiviteter i løbet af året. Vi informerer om udstillingerne i pressen, hvilket resulterer i mange besøgende udefra, bl.a. kunstnere og journalister, samt omtale i medierne. GKKs første store kunstudstilling uden for lejrene blev afholdt i juli 1997 i Al Madina Teatret i Beirut i anledning af 25-års mindedagen for Ghassan Kanafani og hans niece Lamis.

I de sidste to år har Folkekirkens Nødhjælp i samarbejde med EU støttet vort projekt *Børn – Kunst og Kreativitet*. De har sponsoreret den dansk/palæstinensiske kunstpædagog, som leder projektet, samt dækket lønninger til de ti pædager, der er ansvarlige for kunstaktiviteterne i GKKs børnehaver og biblioteker. De deltog i flere workshops og arbejdede på længere projekter med børnene, hvilket gav dem mulighed for at gå i dybden både kunstnerisk og pædagogisk.

30-års mindedag for Ghassan Kanafani

I juni og juli 2002 forberedte kunstpædagerne en stor og spændende kunstudstilling i UNESCO Palads i Beirut i anledning af 30-års mindedagen for Ghassan Kanafani og hans niece Lamis. Over 250 indrammede malerier og andre kunstværker, som børnene fra GKKs børnehaver og børnebiblioteker havde arbejdet med det sidste års tid, var udstillede - hovedsagelig de 5-6-årige børns selvportrætter og mange store individuelle og kollektive kunstværker omkring den palæstinensiske *Intifada*. Libanons kulturminister, Dr. Ghassan Salameh åbnede udstillingen den 8. juli, og han holdt også mindetale for Ghassan og Lamis ved en kulturbegivenhed samme aften, hvor flere kunstnere optrådte og nogle læste uddrag fra Ghassans noveller. Over 1.500 gæster besøgte børnenes kunstudstilling den dag og i løbet af de følgende to uger, også mange kunstnere og journalister. De beundrede alle børnenes kunstværker, og hele processen var veldokumenteret i en power point præsentation og en stor mappe med fotografier og børnenes skitser og malerier. Vi organiserede udstillingsbesøg for alle de små kunstnere og deres familier fra GKKs projekter i Libanon. Mindedagen og udstillingen blev dækket af flere libanesiske TV-stationer, og artikler og interviews offentliggjordes i pressen.

Efter udstillingen samlede vi 69 af børnenes selvportrætter og interviews i en meget flot gennemført kunstbog med tekster på arabisk og engelsk, bl.a. en tekst af Ghassan til hans femårige søn. Følgende er en oversættelse af Laila Kanafanis introduktion til bogen med børns selvportrætter og tanker, *Like Roses in the Wind*, som blev udgivet af GKK i slutningen af 2002:

I løbet af sommeren 2000 besluttede vi at arbejde på et selvportræt-projekt med de 5–6-årige børn samt en lille gruppe ældre, udviklingshæmmede børn. Dette emne er ikke nyt, hverken pædagogisk eller kunstnerisk; det har erfaringsmæssigt stor visuel, psykologisk og følelsesmæssig betydning, fordi det omhandler identitet. Formålet med projektet var at lade børnene udtrykke deres selverkendelse, visuelt og verbalt, og deres erkendelse af og identificering med den verden de lever i. Alle deltagerne i dette projekt går i Ghassan Kanafani Kulturfonds børnehaver i seks forskellige palæstinensiske flygtningelejre i Libanon. De er 4. generations palæstinensiske flygtningebørn og efterkommere af de palæstinensere, der blev fordrevet fra Palæstina til Libanon under Nakba (katastrofen) i 1948 som et resultat af oprettelsen af staten Israel. Indtil i dag har de fortsat flygtningestatus.

Skoleåret 2000-2001 faldt sammen med den 2. Intifada. Selvom den fandt sted i Palæstina, var børnene i Libanon dybt traumatiserede. Især var de meget påvirkede af TV-billederne af den elleveårige Mohammad Al Durrah og hans far, som tog dække bag en tønde, mens israelske soldater skød på dem. Børnenes lege og samtaler koncentrerede sig om demonstrationer, begravelser, konfrontationer og død. Nogle af børnene ville skynde sig hjem ”for at se (på TV) hvad der skete med drengen og hans far som gemte sig bag tønden” – de troede måske, at hvis de blev ved med at se på dem, kunne de redde dem.

De palæstinensiske flygtningebørn i Libanon identificerer sig med børnene i Palæstina, som lider under den israelske militære besættelse, og de forbinder børnenes skæbne i Palæstina med deres egen. Det var endnu en grund til, at vi følte at et projekt som handlede om identitet var af stor betydning for flygtningebørn, og i denne periode syntes mere nødvendigt end nogensinde. Det besvarede også børnenes behov for at udtrykke sig selv.

Selvportræt-projektet strakte sig over en periode på fem måneder og involverede visuel næring til børnene gennem observation, spejle, kunstværker, drama, mime og skitsetegning. I løbet af projektperioden blev der lavet kollektive og individuelle interviews med børnene om deres liv, drømme, frygt, kærlighed, had, håb, sorg og lykke. Derefter skabte børnene deres endelige visuelle udtryk ved brug af forskellige materialer og teknikker, og de opnåede vidunderlige og spændende resultater.

Den egentlige idé var at udstille børnenes kunstværker, men vi følte at den erfaring vi havde også burde dokumenteres som vidnesbyrd om fjerde generations palæstinensiske flygtninges eksistens og identitet.

Bogen og udstillingen er en del af hvad børn har at sige og vise om deres liv, hvordan de ser ud og hvordan de gerne vil ses, og samtidig giver de os et glimt af deres barndom. Meningen er at skabe en platform hvorfra børn som lever i palæstinensiske flygtningelejre i Libanon kan tale til verden.

Bogen indeholder et opslag for hvert barn, som består af hans/hendes selvportræt på en side og barnets egne ord og foto på den anden side. Under hvert foto er der nogle personlige oplysninger om barnet: alder (i år og måneder), navnet på landsby, distrikt eller by i Palæstina hvorfra barnets familie oprindeligt kom. Nogle få libanesiske og syriske børn, hvoraf nogle har palæstinensiske mødre, har også deltaget i projektet. Navne på deres oprindelige hjemstavn er også oplyst. De fleste palæstinensiske landsbyer blev udslettet af israelske styrker og eksisterer ikke længere, men for børnene og deres forældres vedkommende er disse landsbyer fortsat det sted de kommer fra.

Fotografierne som ledsager hvert barns selvportræt er taget i børnehaverne. Nogle af børnene viste samme ansigtsudtryk som deres selvportræt, mens andre børn valgte et andet udtryk. Med respekt for børnenes ærlighed og tillid har vi forsøgt at være så tro som muligt mod deres sproglige udtryksform og gengivet børnenes ord, som de har udtalt dem på lokalt arabisk. I den engelske oversættelse er gengivet ordene ”Mama” for mor og ”Baba” for far, fordi disse ord er de første børnene lærer.

Bogens titel er en lignelse som stammer fra et af børnene, Alaa Al-Assaad, som udtrykker en følelse af ekstrem iver og lyksalighed. Igennem hele projektet har børnenes iver for at observere, eksperimentere og udtrykke sig selv været inspirerende. Titlen på bogen måtte derfor være, som disse vidunderlige børn er, *Like Roses in the Wind*, som roser i vinden.

Bogen signeres

Introduktionen af bogen *Like Roses in the Wind - Self Portraits & Thoughts* fandt sted den 31. Januar 2003 i Al Madina Theatre i Beirut, hvor børnenes selvportrætter med interviews var udstillede. Femten af de unge kunstnere var til stede og signerede de bøger, som de mange gæster købte. Det blev en meget vellykket aften med over 200 gæster, blandt dem såvel den libanesiske kulturminister som informationsministeren og mange journalister og kunstnere. Bogen blev omtalt i flere aviser, og der var interviews i radio og TV. Indtægten fra salget af bogen vil støtte GKK's projekter og aktiviteter.

GKK's Kulturaktiviteter

Begivenhederne omkring projektet *Børn – Kunst og Kreativitet* giver børnene gode og spændende oplevelser. 30-års mindedagen for Ghassan Kanafani og hans niece Lamis, GKK's kunstudstilling i UNESCO, børnenes kunstbog og andre kulturaktiviteter informerer om vort arbejde og om palæstinenserens vanskelige situation som flygtninge i Libanon. Vi forsøger med disse aktiviteter at skabe en positiv atmosfære midt i de destruktive tider vi lever i. Der blev også afholdt mindehøjtideligheder i flere andre lande for Ghassan Kanafani, og to af hans bøger for børn, *Den lille Lanterne*, som han skrev for sin niece Lamis på hendes 8 års fødselsdag, og novellsamlingen *Palæstinas Børn* blev gratis sendt ud til børn i den arabiske verden gennem de ledende dagblade den første lørdag i juli måned.

GKK har i 2002 modtaget støtte til arbejdet med børn og unge i Libanon fra internationale NGO'er og andre organisationer samt venner og individuelle personer. Disse bidrag har dækket ca. 70% af vore driftsudgifter. Desuden har vi modtaget øremærkede midler til inventar og til renovering i nogle af vore projekter, bl.a. fra Enkefru Plums Støttefond. Folkekirkens Nødhjælp fortsatte støtten til projektet *Børn – Kunst og Kreativitet* gennem et samarbejde med EU.

Det er nu 25 år siden at Støttekomiteen for Ghassan Kanafanis Kulturfond i Danmark blev oprettet. Siden sidste nyhedsbrev (januar 2002) har Støttekomiteen indsamlet i alt kr. 81.860 samt trykt og udgivet en ny brochure om vort arbejde i Libanon. Det er vi jer meget taknemmelige for.

På vegne af GKKs ledelse i Libanon, vore børn og trofaste medarbejdere sender jeg de hjerteligste hilsener til alle vore venner i Danmark med tak for jeres støtte til vort arbejde i Libanon. Vi håber at Intifadaens børn må få mulighed for at opleve et frit og demokratisk Palæstina, at irakerne kan befri sig fra besættelsen så forholdene for landets befolkning kan bedres, og at freden må sejre i hele verden.....

Anni Kanafani